

Sygn. akt V CSK 580/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szulc (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSA Bogusław Dobrowolski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa B.W.

przeciwko W.D.

z udziałem interwenienta ubocznego H. Spółki

z ograniczoną odpowiedzialnością Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii
i Irlandii Północnej Oddział w Polsce z siedzibą w W.

o nakazanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 8 czerwca 2017 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 18 marca 2016 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 marca 2016 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 10 września 2015 r., oddalającego powództwo B.W. przeciwko W.D.. W sprawie uczestniczył interwenient uboczny H. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej Oddział w Polsce. Przedmiotem sporu było nakazanie usunięcia wady fizycznej samochodu osobowego marki Honda Civic 5D Sport.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 16 marca 2012 r. powód zakupił u pozwanego samochód osobowy marki Honda Civic 5D Sport. W dniu zakupu samochodu powodowi udzielono gwarancji jakości na okres trzech lat od daty zakupu lub 100.000 km, w tym gwarancji na jakość powłoki lakierniczej. Pozwany wydał powodowi świadectwo gwarancyjne. W latach 2013 - 2014 r. powód kilkakrotnie zgłaszał pozwanemu niski poziom oleju w silniku oraz złą jakość powłoki lakierniczej z powodu samoczynnego wybrzuszania, pękania i odpryskiwania lakieru na dachu i elementach wewnętrznych drzwi. W sierpniu 2014 r. powód złożył reklamację w zakresie powłoki lakierniczej i zużycia oleju w silniku do H. sp. z o. o. W odpowiedzi otrzymał pismo, w którym został poinformowany przez interwenienta ubocznego – H. sp. z o.o. Oddział w Polsce, iż zgodnie z warunkami gwarancyjnymi, właściwym miejscem do zgłaszania usterek są autoryzowane stacje obsługi samochodów Honda, które mają kompetencje do rozpatrywania reklamacji. Z kolei w październiku 2014 r. interwenient uboczny przedstawił powodowi swoje stanowisko jako gwarant. Powód zlecił rzeczoznawcy samochodowemu sporządzenie opinii w zakresie powłoki lakierniczej samochodu zakupionego u pozwanego. Przy oględzinach był obecny przedstawiciel interwenienta ubocznego, który sporządził odrębną opinię techniczną dotyczącą samochodu powoda dotyczącą występowania wad fabrycznych powłoki lakierniczej nadwozia.

Sąd Rejonowy ustalił ponadto, iż interwenient uboczny jako wyłączny importer samochodów produkcji Honda Motor jest gwarantem samochodów marki Honda na terenie Polski. Pozwanego łączy z interwenientem ubocznym umowa

z dnia 10 października 2011 r. Pozwany jako dealer działa na rachunek własny jako niezależny podmiot i sprzedaje produkty oraz świadczy usługi naprawcze i serwisowe we własnym imieniu. Dealer nie jest przedstawicielem ani agentem dostawcy - gwaranta i nie jest upoważniony do zaciągania jakichkolwiek zobowiązań w imieniu dostawcy, ani udzielania gwarancji lub rękojmi w jego imieniu. Pozwany zobowiązany jest naprawiać, serwisować i wykonywać prace w pojazdach Honda zgodnie z warunkami określonymi w gwarancji producenta albo w ramach kampanii przywoławczych lub modernizacji produktów.

Sąd Rejonowy wskazał na brak legitymacji procesowej biernej po stronie pozwanego. Zgodnie z treścią wydanej powodowi książki gwarancyjnej, gwarantem samochodów osobowych marki Honda na terenie Polski był interwenient uboczny jako wyłączny importer samochodów marki Honda. Pozwany jako sprzedawca prowadzący jedną z Autoryzowanych Stacji Obsługi (ASO) marki Honda przejął od gwaranta obowiązki z tytułu gwarancji w zakresie faktycznego wykonywania świadczeń gwarancyjnych, tj. obsługi i napraw gwarancyjnych. Fakt ten świadczył o tym, iż pozwany stał się gwarantem i przejął odpowiedzialność z tego tytułu. W ocenie Sądu Rejonowego, z pisma interwenienta, na które powoływał się powód wynika, że ASO Honda są właściwe do zgłaszania usterek w pojeździe. Na tej podstawie nie sposób przyjąć, aby pozwany miał przejąć uprawnienia gwaranta do decyzji w zakresie zasadności zgłaszanych roszczeń. Z książki gwarancyjnej wynika, że gwarantem jest H. Poland Sp. z o.o. (H.) jako wyłączny importer samochodów marki Honda. Powód prowadził zgłoszenia reklamacyjne i polemikę z ustaleniami reklamacyjnymi z interwenientem ubocznym. To interwenient uboczny, odpowiadając na reklamacje powoda czy zlecając oględziny samochodu i informując powoda o ich wyniku, określał siebie mianem „gwaranta”. W ocenie Sądu Rejonowego, interwenient uboczny był głównym decydentem w zakresie zasadności zgłaszanych roszczeń reklamacyjnych i tego, czy są one objęte udzieloną gwarancją. Oznaczenie ram procesu pod względem przedmiotowym i podmiotowym należało do powoda. Brak legitymacji procesowej biernej zachodzi wówczas, gdy powództwo zostało wniesione przeciwko osobie, która nie powinna być w sprawie osobą pozwaną (art. 194 § 1 i 2 k.p.c.). W takich przypadkach sąd na wniosek powoda lub

pozwanego wezwie tę osobę do wzięcia udziału w sprawie. Jeżeli żadna ze stron nie zgłosi odpowiedniego wniosku, postępowanie będzie nadal toczyć się z udziałem pozwanego wskazanego w pozwie, a konsekwencją braku legitymacji procesowej biernej i braku sanowania takiej sytuacji na podstawie art. 194 § 1 k.p.c. jest oddalenie powództwa. Powód, pouczony o treści przepisów regulujących tryb przekształceń podmiotowych, nie skorzystał z możliwości dopozwania H., a Sąd w tym zakresie nie mógł działać z urzędu.

Sąd Okręgowy, oddalając apelację powoda wskazał ponadto, że na powodzie spoczywał ciężar wykazania legitymacji procesowej biernej po stronie pozwanego. W art. 194 § 1 k.p.c. ustawodawca umożliwił naprawienie błędnego oznaczenia ram podmiotowych postępowania, gdy w jego toku okaże się, iż osoba wskazana w pozwie jako pozwany nie jest tym podmiotem, wobec którego powód powinien wysunąć swoje żądanie. W sprawie skarżący konsekwentnie wskazywał jako pozwanego W. D., prowadzącego ASO H. C. w B. W toku procesu do sprawy wstąpiła H. Spółka z o.o. Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej Oddział w Polsce, przystępując do strony pozwanej jako interwenient uboczny. Nie służył jej status strony pozwanej. Pomimo pouczenia o możliwości dokonania stosownych przekształceń podmiotowych, skarżący konsekwentnie popierał powództwo wniesione przeciwko pozwanemu.

Sąd Okręgowy wskazał, że na powodzie spoczywał ciężar dowodu w zakresie wykazania, że pozwanemu przysługiwał status gwaranta na podstawie określonego oświadczenia gwarancyjnego. W ocenie Sądu Okręgowego, skarżący nie wywiązał się z tej powinności. Z dokumentacji wynikało, iż pozwany nie złożył wobec skarżącego żadnego oświadczenia gwarancyjnego, a tym samym nie był zobowiązany z tytułu gwarancji. Sąd Okręgowy dostrzegł przy tym praktyczne trudności związane z właściwą identyfikacją podmiotu udzielającego gwarancji, jednakże nie był nim pozwany, co wynika wprost z treści załączonej do pozwu książki gwarancyjnej, a także pisma z dnia 30 stycznia 2014 r. Podstawą żądania z tytułu gwarancji przeciwko pozwanemu nie mógł być art. 393 k.c. Przewidziane w nim zastrzeżenie umowne nie występowało pomiędzy pozwanym a interwenientem ubocznym. Pozwany przyjął jedynie zobowiązanie do podejmowania czynności *stricte* wykonawczych mieszczących się w zakresie

odpowiedzialności z tytułu gwarancji, które każdorazowo podlegały uzgodnieniu z gwarantem. Decyzja o uznaniu zgłoszeń reklamacyjnych i przeprowadzeniu napraw z tytułu gwarancji należała wyłącznie do gwaranta, natomiast pozwany w ramach współpracy z tym podmiotem był odpowiedzialny jedynie za techniczne wykonanie świadczeń gwarancyjnych. Powód nie mógł domagać się spełnienia obowiązków z tytułu gwarancji od pozwanego, którego działanie w tym zakresie uzależnione było od decyzji gwaranta. Wyklucza to uznanie, że stosunek łączący pozwanego z interwenientem ubocznym powstał w oparciu o postanowienie umowne na rzecz osoby trzeciej w rozumieniu art. 393 k.c.

Skargę kasacyjną wniósł powód, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w części dotyczącej rozstrzygnięcia o oddaleniu apelacji oraz obciążenia go kosztami postępowania apelacyjnego. W ramach pierwszej podstawy kasacyjnej zarzucił naruszenie art. 393 k.c., a w ramach drugiej podstawy naruszenie art. 381 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. Skarżący wnosił o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest uzasadniona.

Sądu Okręgowy zaaprobował zakres i wyniki postępowania dowodowego przeprowadzonego przez Sąd pierwszej instancji, a następnie podzielił ustalenia faktyczne dokonane przez ten Sąd, czyniąc je podstawą swojego rozstrzygnięcia. Z ustaleń Sądu Rejonowego, przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku wynika, że w okresie objętym sporem gwarantem samochodów marki Honda na terenie Polski był interwenient uboczny, a pozwany, jako prowadzący Autoryzowaną Stację Obsługi (ASO) marki Honda przejął od gwaranta obowiązki z tytułu gwarancji w zakresie faktycznego wykonywania świadczeń gwarancyjnych, to jest obsługi i napraw gwarancyjnych. Co istotne, fakt ten miał świadczyć o tym, że pozwany stał się gwarantem i stał się odpowiedzialny z tego tytułu. Wynikało to z treści książki gwarancyjnej a także z pisma interwenienta ubocznego z dnia 4 września 2014 r. Z drugiej strony w podstawie faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia znalazło się ustalenie wykluczające przejęcie przez pozwanego uprawnień gwaranta co do decyzji o zasadności zgłaszanych roszczeń.

Powyższe świadczy o wzajemnie wykluczających się ustaleniach faktycznych dotyczących sytuacji pozwanego jako podmiotu prowadzącego Autoryzowaną Stację Obsługi samochodów osobowych marki Honda, w stosunku do powoda, który nabył samochód tej marki i zgłaszał mu usterki w ramach udzielonej gwarancji jakości.

Tę niekonsekwencję w ustaleniach obydwu Sądów wytknął co prawda skarżący, ale z uwagi na ograniczenie się w skardze kasacyjnej jedynie do wskazania naruszenia art. 233 § 1 oraz art. 382 k.p.c., kwestia ta nie może być przedmiotem kontroli kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Nie można natomiast odmówić trafności zarzutowi naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 393 k.c. Przepis ten nie ma w sprawie zastosowania, mimo że z treści książki gwarancyjnej wynika zlecenie gwaranta dla pozwanego wykonywania obsługi gwarancyjnej. Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, iż pozwany przyjął jedynie zobowiązanie do podejmowania czynności *stricte* wykonawczych, mieszczących się w ramach gwarancji, które każdorazowo podlegały uzgodnieniu z gwarantem i w konsekwencji powód nie mógł domagać się spełnienia obowiązków z tytułu gwarancji od pozwanego, którego działanie w tym zakresie były uzależnione od decyzji gwaranta.

W orzecznictwie sądowym zostało już wyjaśnione, że dokument gwarancyjny, wystawiony przez wytwórcę, może zawierać postanowienie, że naprawy i inne usługi gwarancyjne będzie wykonywać za wytwórcę przedsiębiorstwo obsługi gwarancyjnej. Postanowienie takie jest skuteczne względem kupującego, który przyjął dokument gwarancyjny i oświadczył, że zapoznał się z jego treścią i akceptuje zawarte w nim postanowienia umowne. W takim przypadku kupujący może wykonać uprawnienia z tytułu napraw i innych usług gwarancyjnych tylko względem tego przedsiębiorstwa. Umowa o wykonywanie świadczeń gwarancyjnych (art. 577-582 k.c.) zawarta przez sprzedawcę lub wytwórcę rzeczy z wyspecjalizowanym przedsiębiorstwem, do którego zadań należy tego rodzaju działalność, ma charakter umowy na rzecz osoby trzeciej, o której mowa w art. 393 k.c. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 1979 r., III CZP 9/79, OSNC z 1979 r., nr 7-9, poz. 146). Stanowisko to było wielokrotnie powtarzane w judykaturze (por. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 6 stycznia 1981 r., III CZP

62/80, OSNC z 1981 r., nr 9, poz. 163 i z dnia 20 czerwca 1983 r., III CZP 25/83, OSNC z 1984 r., nr. 2-3, poz. 21; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 1989 r., II CR 359/89, nie publ.).

Zagadnienie to nie zostało dokładnie rozważone przez Sąd Okręgowy, choć niewątpliwie ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Niejednoznaczne stanowisko Sądu Okręgowego co do zakresu przekazanych pozwanemu uprawnień z tytułu gwarancji uniemożliwia prawidłową ocenę jego wyroku w kontekście art. 393 k.c. Ocena prawidłowości zastosowania, wskazanego w ramach pierwszej podstawy kasacyjnej, przepisu prawa materialnego jest możliwa tylko w sytuacji, gdy pozwalają na nią właściwe ustalenia faktyczne sądu drugiej instancji, stanowiące podstawę wydania zaskarżonego wyroku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1997 r., II CKN 60/97, OSNC 1997, nr 9, poz. 128; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2003 r., V CKN 1825/00, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2004 r., V CK 92/04, niepubl.).

Stanowcze zatem ustalenie statusu pozwanego w okresie obowiązywania gwarancji jakości udzielonej przy nabyciu przez powoda samochodu Honda umożliwi prawidłowe ustosunkowanie się do kwestii legitymacji strony biernej w niniejszej sprawie.

Dlatego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 uwzględnił skargę kasacyjną powoda.

O kosztach postępowania kasacyjnego postanowił zgodnie z art. 108 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c.

kc

jw